

Het nieuwe land: het goud van de Metropoolregio

Positie en uitdagingen van Almere, Lelystad en
Flevoland bij een nieuwe ontwikkelingsstrategie voor de
MRA metropoolregio

Inleiding voor de gezamenlijke vergadering van raads- en statenleden,
Almere 12 juni 2019

Prof dr Pieter Tordoir

GPIO, Universiteit van Amsterdam

Ruimtelijk Economisch Atelier Tordoir

Outline

- ❑ Typering, trends en kansen van (deel-)gebieden
 - Metropoolregio Amsterdam
 - Stedelijke gebieden Flevoland
 - Landelijke gebieden Flevoland

- ❑ Ontwikkelingsstrategie voor de komende decennia
 - algemene principes
 - concrete uitdagingen en opgaven

Typeringen, trends en kansen

❑ **Metropoolregio Amsterdam**

- Krachtige internationale handelseconomie, bovenmatige groei, zeer gunstige toekomstperspectieven
- Evenwicht: groei is redelijk verspreid over de polycentrische regio en over bevolkingsgroepen (zeker naar internationale maatstaven)
- Groei spreidt zich vooral naar het oosten uit: metropolitaans systeem reikt naar Utrecht en westelijk Gelderland/Overijssel

❑ **Provincie Flevoland**

- Profiteert als overloopgebied van omliggend metropolitaans systeem
- Maar de door ligging, ruimte en pioniersgeest geschapen kansen voor vernieuwing en kwaliteit worden nog onvoldoende benut
- Scheidslijn binnen de provincie tussen stedelijke en landelijke gemeenschappen wordt scherper

❑ **Almere**

- Kernfunctie als poort naar en schakel vanuit de metropoolregio
- Recente ontwikkeling is gunstig, stad wordt langzaam meer compleet
- Nog structurele zwaktes in de economische toplaag (kenniseconomie, topvoorzieningen) en de kwaliteit/aantrekkingskracht van de leefomgeving
- Toenemende alzijdige oriëntatie (naast Amsterdam en Utrecht ook op oostelijk Nederland) geeft grote, nog onvoldoende benutte kansen

❑ **Lelystad**

- Kanteling van oorspronkelijke centrumfunctie naar meer gespecialiseerde en karakteristieke stad:
- Sterke ontwikkeling van industrieel-logistieke knoofuncties; grote kansen
- Sterke ontwikkeling van toeristisch-recreatieve kwaliteiten

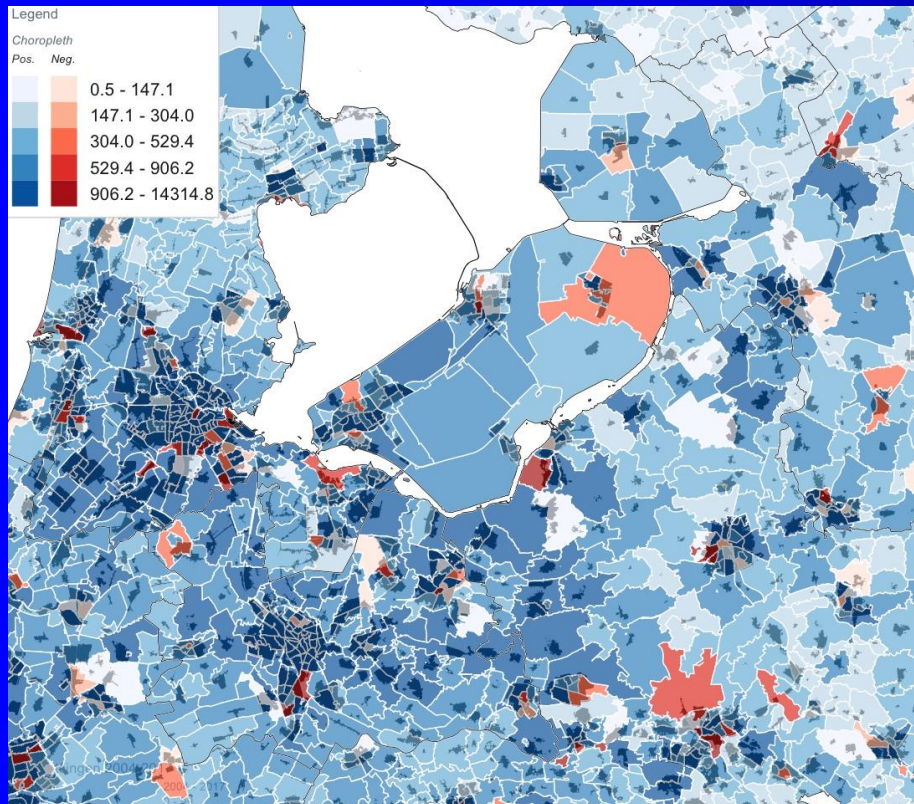
❑ **Landelijke gemeenten**

- Sterke (agrobusiness) economie, gepaard aan zwaktes in demografische structuur

Economische vitaliteit en integratie in de MRA

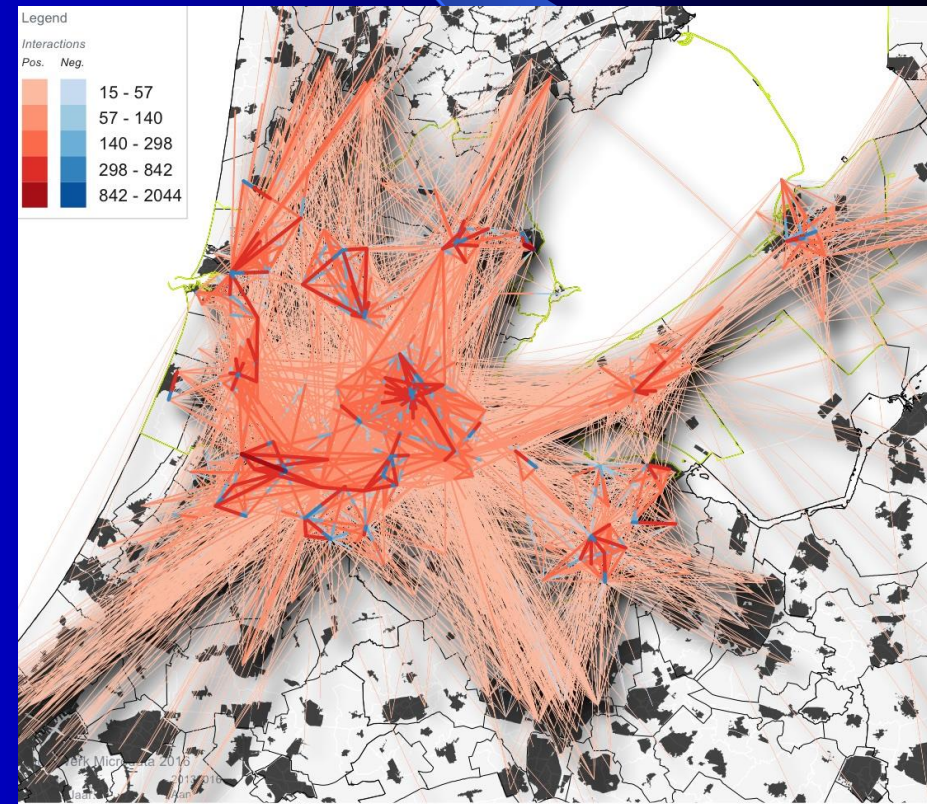
Economische vitaliteit:

Groei werkgelegenheid per postcode-4 gebied, 2007-2016



Ruimtelijk-economische integratie:

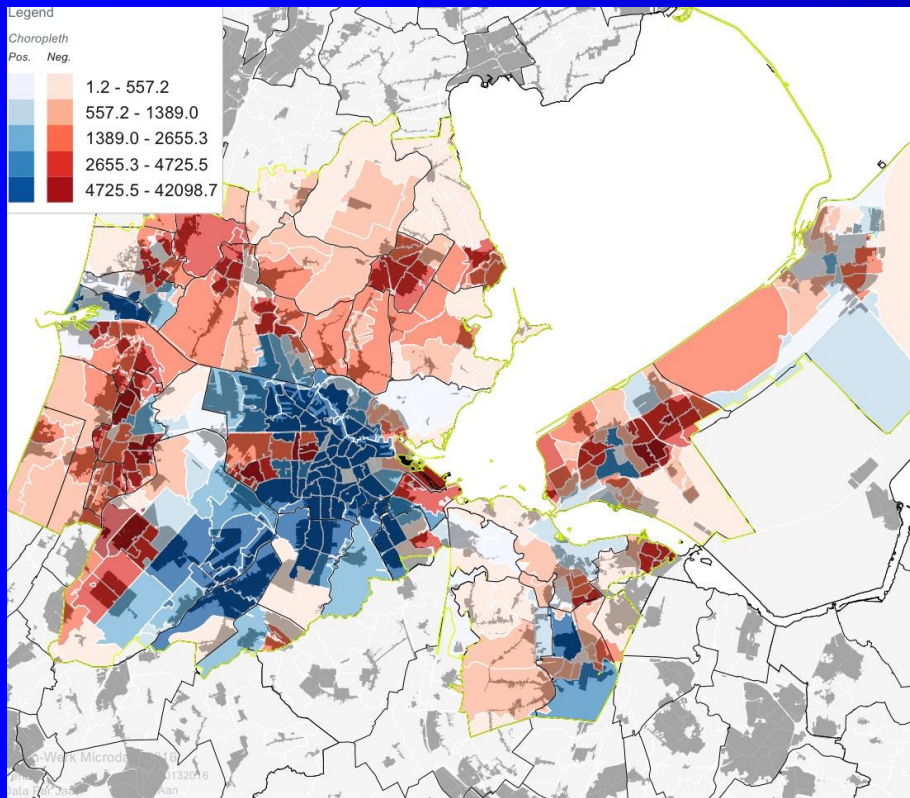
Pendelstromen tussen postcode-4 gebieden binnen, van en naar de MRA



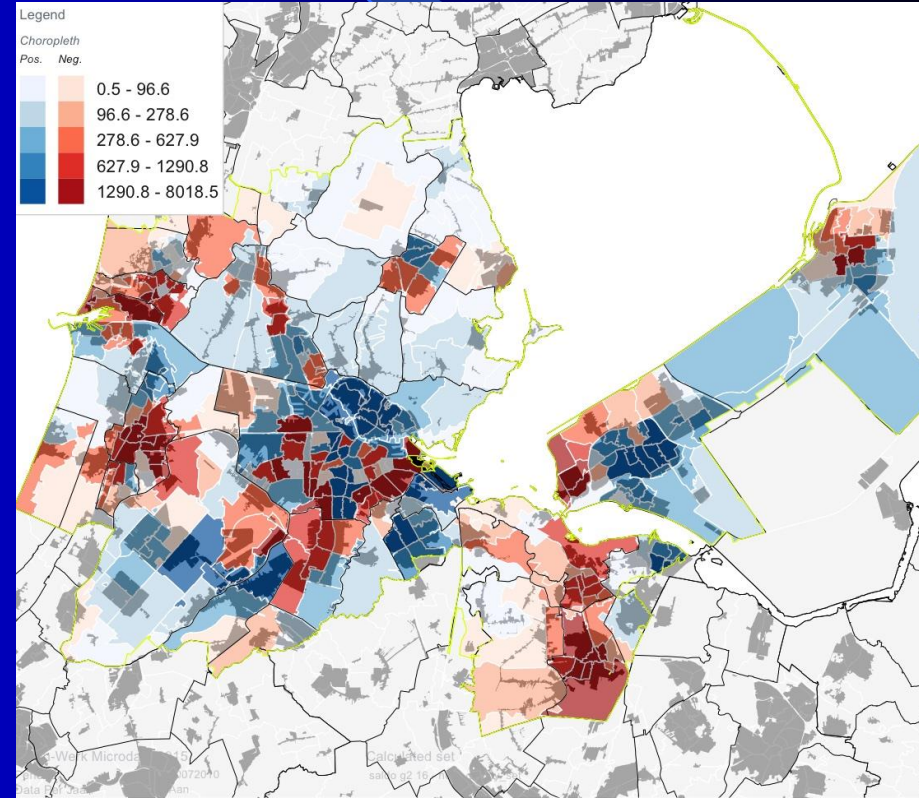
Meer economisch evenwicht binnen de MRA

structuur en ontwikkeling van woonwerkbalansen per postcode-4 gebied.
blauw = werk overheerst, rood = wonen overheerst

structuur woonwerk balans, 2016



Ontwikkeling 2007-2016



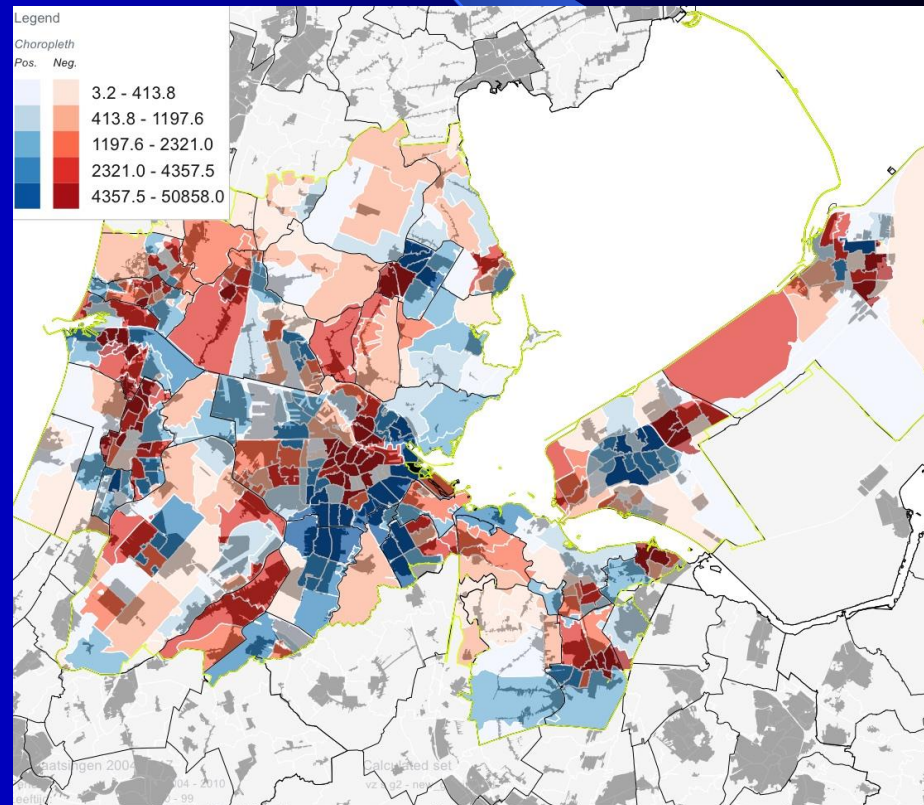
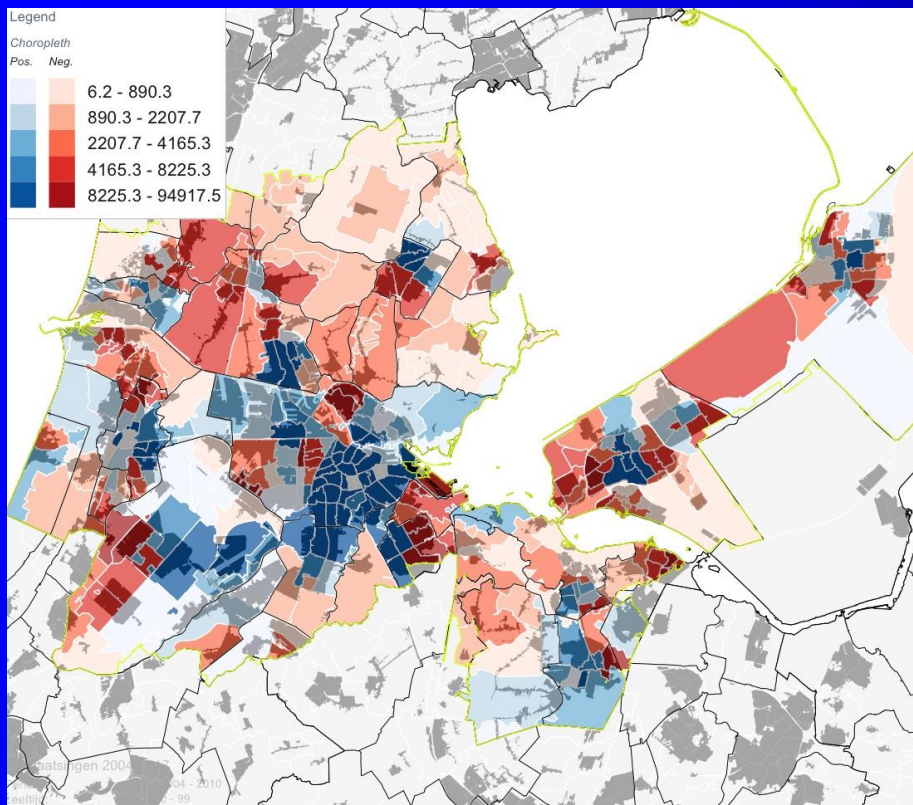
Versterking polycentrische structuur MRA

Structuur en ontwikkeling van centra voor winkelen, onderwijs, zorg en recreatie

blauw = netto bestemmingsgebied, rood = netto herkomstgebied

Structuur centra (blauw) 2016

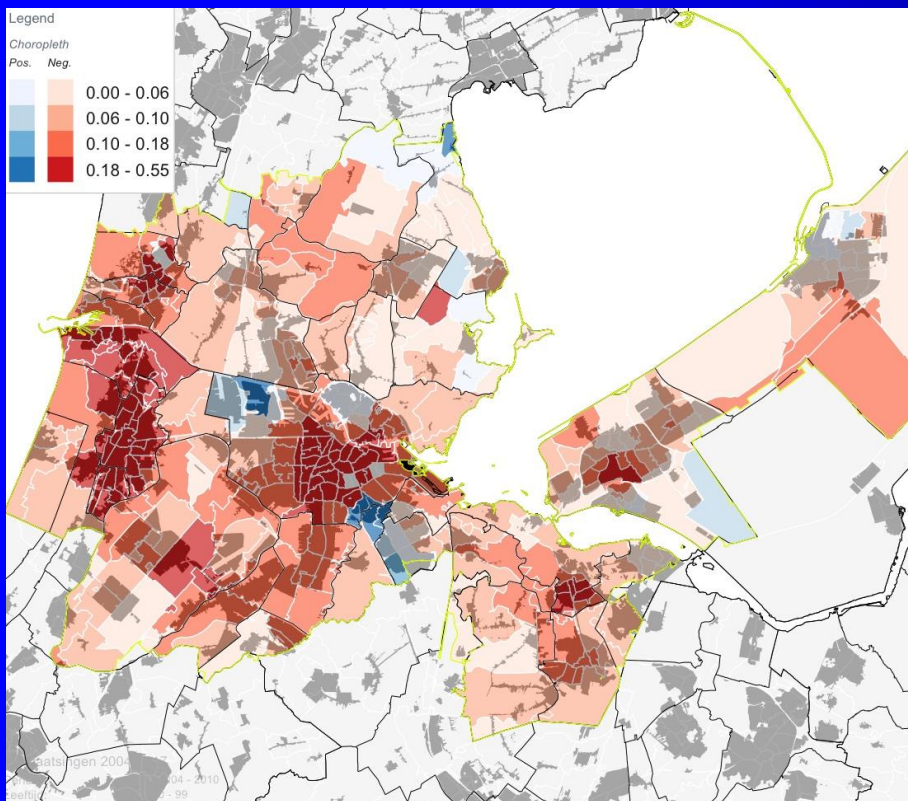
Ontwikkeling centra 2004-2016



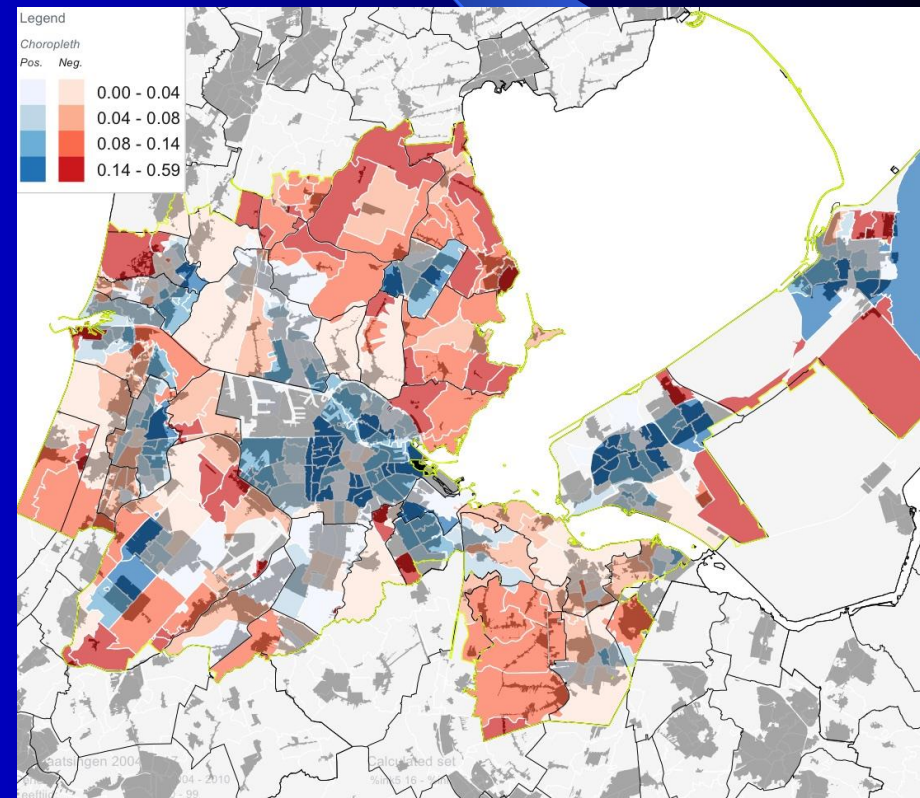
Sociaaleconomische kracht van steden in de MRA

ontwikkeling van (de bevolkingsaandelen) van lagere middeninkomens
en hoge inkomens per postcode-4 gebied tussen 2006 en 2016
blauw = toename, rood = afname

Ontwikkeling aandeel
middeninkomens (35-55k€/jr)



Ontwikkeling aandeel
hogere inkomens (meer dan 85k€/jr)



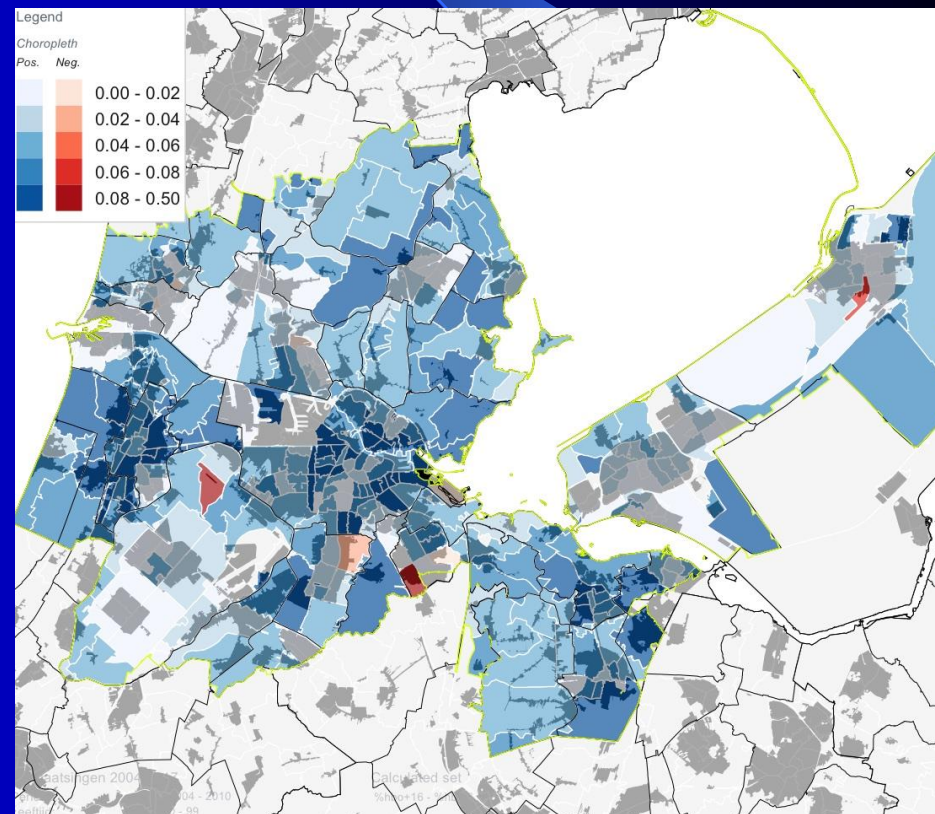
Ontwikkeling van kenniswerkers in de MRA

(ontwikkeling van) het aandeel van hoger opgeleiden in de beroepsbevolking per postcode-4 gebied

Aandeel hoger opgeleiden
2016



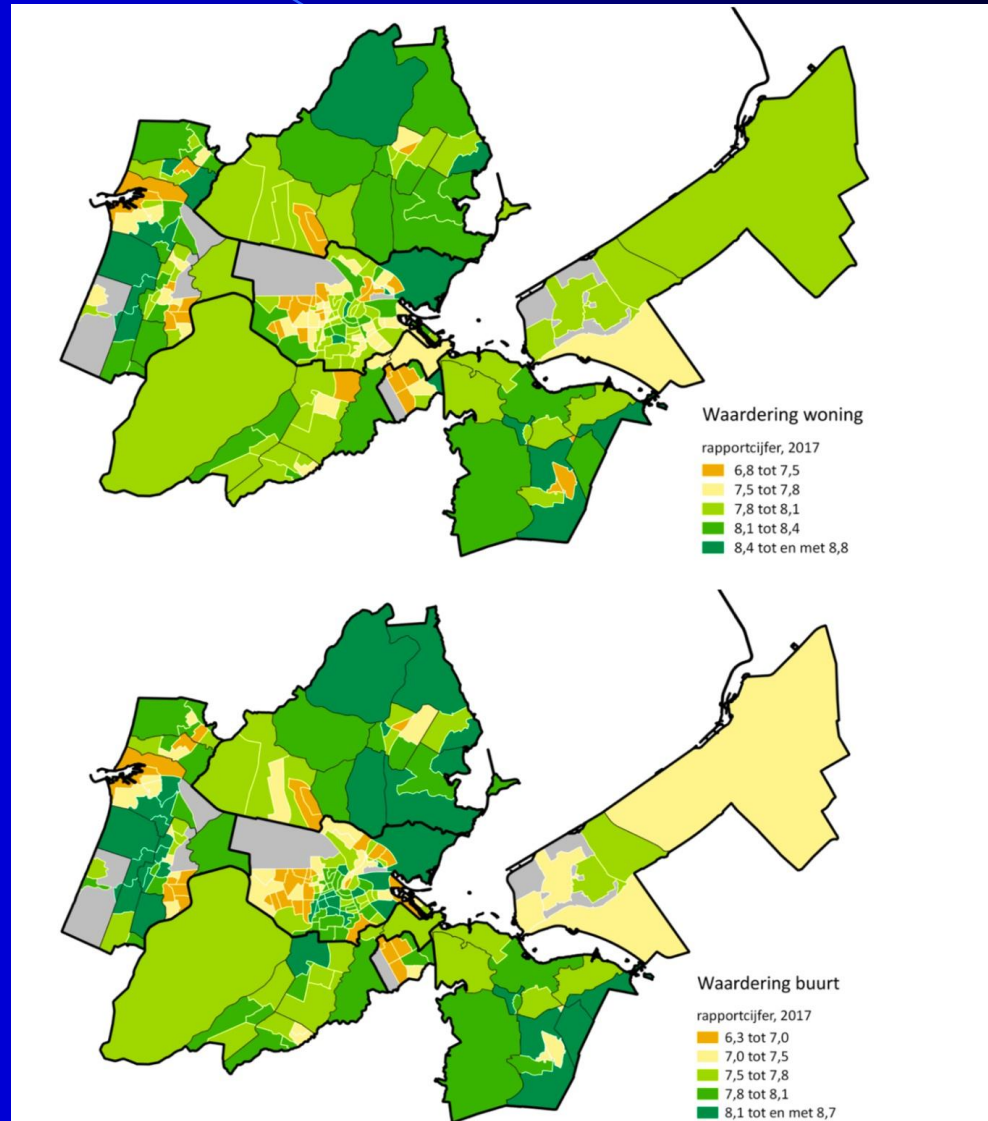
Ontwikkeling van het aandeel, 2006-2016
blauw=groei, rood=afname



Waardering van het woonklimaat, 2017

(bron: OLS Amsterdam)

Waardering woning



Waardering
woonomgeving

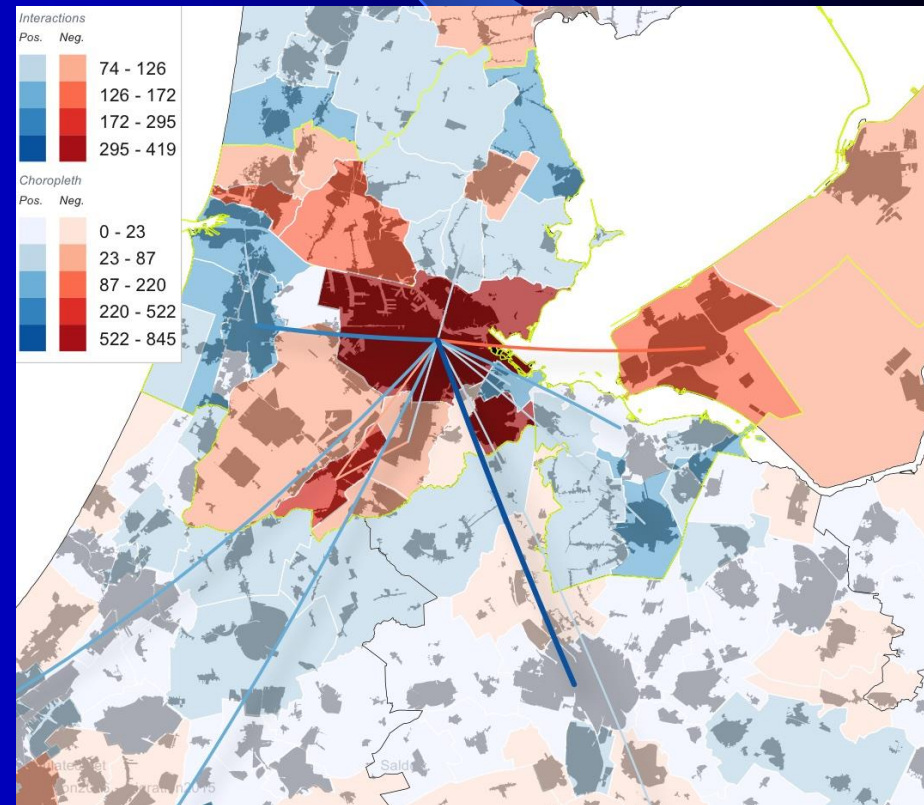
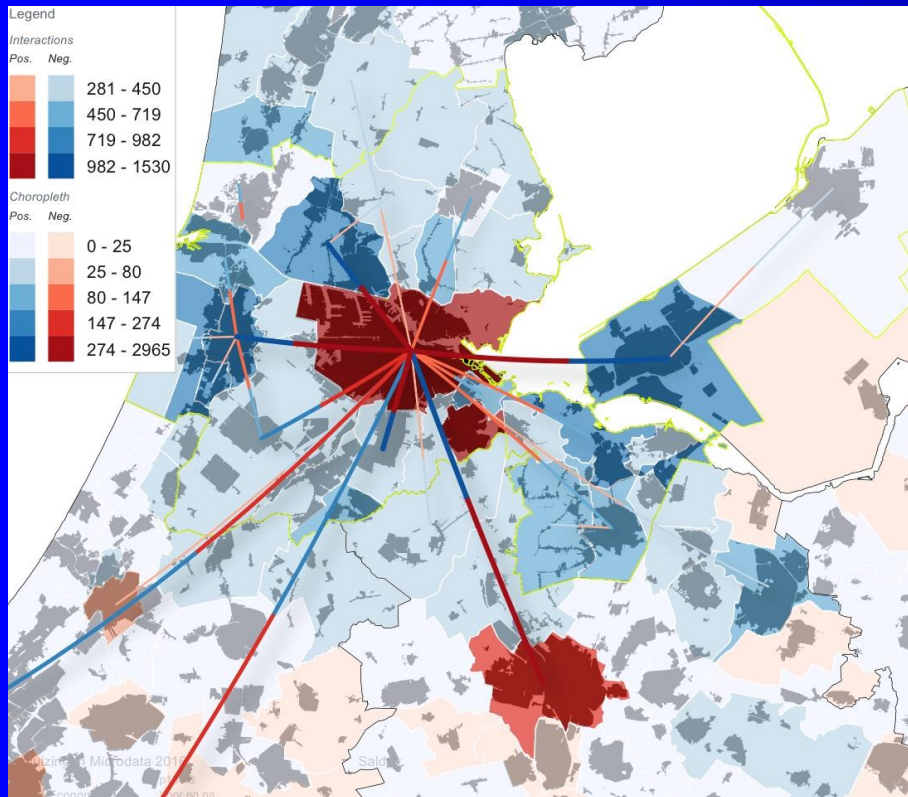
Verhuizingen van werkenden in de MRA

lijnen: verhuisstromen

kleuren: gemeentelijke verhuissaldi

verhuisstromen 2013-2016

Verschil verhuisstromen
2007-2010 en 2013-2016



Toekomstbeleid: strategische ontwikkelingsprincipes

- ❑ Veel overeenkomst tussen uitgangsprincipes MRA, Almere & Lelystad (MRA: *Discussienotitie MRA Agenda 2.0*; Almere: *Handelingsperspectief MRA Oostflank/Almere Principles*; Lelystad: *Lelystad Next Level*)
 - **People**: diversiteit, inclusiviteit, evenwicht, (leven lang) leren
 - **Planet**: stad en natuur, gezondheid, toekomstbestendigheid
 - **Profit**: innovatie, *Triple Helix (ondernemers, onderwijs & overheid)*, circulaire economie
- ❑ Principes voor MRA agenda 2.0 moeten nog worden geconcretiseerd in ontwikkelingsplannen
- ❑ Gezien de enorme (groei-)opgaven voor de MRA, de beperkingen op het 'oude land' en de mogelijkheden in Flevoland zal het nieuwe land een **hoofdrol** moeten kunnen (blijven) spelen voor de MRA-ontwikkeling in de komende decennia

Concrete uitdagingen en opgaven

□ Ruimtelijk-fysiek

- Flevoland (i.h.b. Almere & Lelystad) als speerpunt en kerntroef voor accommodatie van groei en vernieuwing in de MRA
- de as Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) blijft ook tussen 2020 en 2040 focusgebied voor integrale ontwikkeling van werken, wonen, bereikbaarheid, voorzieningen en natuur, met Rijksondersteuning (as is en blijft een nationaal belang)
- IJmeerverbinding wordt meer en meer opportuun

□ Economisch

- Benutten van kansen op het vlak van industrieel-logistieke centra, ook voor circulaire en duurzame processen en energie
- Maar daarnaast nadrukkelijk aandacht voor arbeidsintensieve sectoren: kennisdiensten, MKB, toerisme & recreatie (grote kansen in relatie met groen & water)

❑ Ecologie

- Stad en natuur: een gouden combinatie. Zone Almere-Lelystad (Zeewolde) als landschapsstad van de toekomst
- Flevoland als boegbeeld en internationale proeftuin voor circulaire processen

❑ Mensen

- Behoud en benutting van de pioniersgeest van het nieuwe land: deze ***genius loci*** van Flevoland kan institutioneel en communicatief meer worden verankerd en gevaloriseerd
- Talentontwikkeling en leven lang leren: verdere verstedelijking geeft groter draagvlak voor instituties ter zake
- Kwaliteit van het woonklimaat en voorzieningen: ruimte voor lokale initiatieven en ondernemerschap (pioniersgeest!)